

ÇIKMIŞ SORULAR

HAKİMLİK-HMGS

CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU CEZA HUKUKU ÖZEL HÜKÜMLER

Metin KAYA
Alperen AKBAŞ

Konularına Göre Tasnif Edilmiş
Tamamı Çözümlü Soru Bankası

511 soru

2026

2.BASKI

YAYINLARI

HAKİMLİK HMGS
ÇIKMIŞ SORULAR

CEZA MUHALEMESİ HUKUKU
Metin KAYA-Alperen AKBAŞ

CEZA HUKUKU ÖZEL HÜKÜMLER
Metin KAYA

Genel Yayın Yönetmeni
Metin KAYA

ISBN
978-625-93027-4-4

DİZGİ/GRAFİK TASARIM
DCG (Masaüstü Yayıncılık & Grafik Tasarım)

KAPAK TASARIMI
DCG (Masaüstü Yayıncılık & Grafik Tasarım)

MATBAA İLETİŞİM
ARCS Matbaacılık
Zübeyde Hanım Mahallesi
Aslanbey Caddesi Tuna Han
No: 101/2D İskitler/Ankara
Matbaa Sertifika No: 49427

KİTABA DAİR
GÜNCELLEMELERİ
QR KODDAN TAKİP
EDEBİLİRSİNİZ.

Bu kitabın her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, kitabın tamamının veya bir kısmının İmtiyaz Basım Yayın Eğitim Dan. ve Tic. Ltd. Şti.'nin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğrafının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması ya da kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar gerekli cezai sorumluluğu ve kitabın hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş sayılır.

ÖNSÖZ

Sevgili öğrenciler merhaba

Hakimlik ve Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı Çıkmış Sorular Kitabı tamamı çözümlü modüler setten oluşmaktadır. Sette, 2005-2025 arası Adli ve İdari Hakimlik, 2024 ve 2025 Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı, 2005-2025 KPSS, 2005-2025 Kaymakam Adaylığı Sınavı ve 2020-2024 İcra Müdürlüğü soruları bulunmaktadır.

Soru bankası tamamen ÖSYM'nin orijinal sorularından oluşmaktadır. Ancak mevzuat değişiklikleri güncellenerek sorulara işlenmiştir. Ayrıca iptal edilen sorular düzeltilerek kullanılmıştır. Bu anlamıyla uyarlama soru kullanılmamıştır. Bu soru bankasını hazırlamakta ki gayemiz tüm öğrencileri tatmin edecek içeriğe sahip nitelikli çözüm yazmaktır. Önceden hazırlanmış sorunun öğrenciler nezdinde başucu kaynak olarak kabulü açıklamanın nitelikli olmasından geçmektedir.

Soru çözümlerinin açıklamasında birden fazla yöntem kullanıldı. Öncelikle konular tasnif edildi ve ilgili konunun ilk sorusu detaylı bir şekilde tüm yönleriyle açıklandı. İlk sorularda açıklamaların tüm yönleriyle yapılmasındaki amacımız öğrencilerin tekrardan konu anlatım kitaplarına dönmesi ihtiyacını ortadan kaldırmaktır. Tüm yönleriyle açıklamaları yapılan sorularda ayrıca karıştırılma ihtimali olan kısımlar için uyarıcı notlar eklendi. İkinci olarak yalnızca doğru cevabı açıklamakla yetinmedik; ayrıca diğer şıkların neden yanlış veya doğru olduğunu açıkladık. Çoktan seçmeli sınavlarda çalışma yöntemi olarak görsel hafızaya hitap eden şematik açıklamalar öğrencilerde konunun daha fazla kalıcılığını sağlamaktadır. Üçüncü olarak bazı derslerde soruların açıklamalarında şematik yöntem kullanıldı. Kitabı çözmeye başladığınızda yüzlerce tabloyla karşılaşacaksınız.

Hakimlik sınavına hazırlanan öğrencilerimizin özgün soru bankamıza ilgisi dili ve soru tarzı itibarıyla sınava yakınlığıdır. Yayın serimize çıkmış soruların eklenmesiyle öğrencilerimize hem çıkması muhtemel soruları hem de önceki yıllarda çıkmış soruları bir arada çözüme imkanını sağlıyoruz.

Kitaba ilişkin yorum, öneri ve eleştirilerinizi imtiyazhakimlik@gmail.com adresimize gönderebilirsiniz.

Tüm öğrencilerimize faydalı olması dileğiyle

Şubat-2026

CEZA MUHALEMESİ HUKUKU

İÇİNDEKİLER

1.Bölüm

Ceza Muhakemesi Hukukuna Egemen Olan İlkeler ve Tanımlar	1
--	---

2. Bölüm

Muhakeme Makamları	12
--------------------------	----

3. Bölüm

Görev ve Yetki	51
----------------------	----

4. Bölüm

Muhakeme Şartları, Süreler ve Eski Hale Getirme	86
---	----

5. Bölüm

Deliller ve Delillerin Değerlendirilmesi	106
--	-----

6. Bölüm

Koruma Tedbirleri ve Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat	138
---	-----

7. Bölüm

Soruşturma, Kovuşturma ve Hüküm Evreleri.....	204
---	-----

8. Bölüm

Kanun Yolları	267
---------------------	-----

9. Bölüm

Özel Yargılama Usulleri	292
-------------------------------	-----

CEZA HUKUKU ÖZEL HÜKÜMLER

İÇİNDEKİLER

1.Bölüm

Uluslararası Suçlar	307
---------------------------	-----

2. Bölüm

Hayata Karşı Suçlar	312
---------------------------	-----

3. Bölüm

Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar	322
---	-----

4. Bölüm

Koruma - Gözetim - Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünü Yerine Getirme	332
--	-----

5. Bölüm

İşkence ve Eziyet Suçlar	335
--------------------------------	-----

6. Bölüm

Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar	337
--	-----

7. Bölüm

Hürriyette Karşı Suçlar	345
-------------------------------	-----

8. Bölüm

Şeref Karşı Suçlar	356
--------------------------	-----

9. Bölüm

Malvarlığına Karşı Suçlar	361
---------------------------------	-----

10. Bölüm

Belgede Sahtecilik Suçları	400
----------------------------------	-----

11. Bölüm

Kamu İdaresinin Güvenilirliği ve İşleyişine Karşı Suçlar	409
--	-----

12. Bölüm

Adliyeye Karşı Suçlar	422
-----------------------------	-----

13. Bölüm

Diğer Suçlar	428
--------------------	-----

HAKİMLİK - HMGS CEZA MUHAKEMESİ HUKUKU

KİTABA DAİR
GÜNCELLEMELERİ QR
KODDAN TAKİP EDEBİLİRSİNİZ

1

1. BÖLÜM

2024 – Avukatlar İçin Adli Hakimlik

1. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre aşağıdaki tanımlardan hangisi yanlıştır?

- A) Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar geçen aşamada suç şüphesi altında bulunan kişiye sanık denir.
- B) Soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanma talebi ile sevk edildiği sulh ceza hâkimi tarafından dinlenmesine ifade alma denir.
- C) Aralarında iştirak iradesi bulunmasa da 3 veya daha fazla kişi tarafından işlenen suçta toplu suç denir.
- D) Fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suçta işlenmekte olan suç denir.
- E) Malen sorumluyu ceza muhakemesinde temsil eden avukata vekil denilir.

Çözüm

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2. maddesinde tanımlar düzenlenmiştir. Buna göre;

Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

Sanık: Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi (**A SEÇENEĞİ**)

Müdafi: Şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı,

Vekil: Katılan, suçtan zarar gören veya malen sorumlu kişiyi ceza muhakemesinde temsil eden avukatı (**E SEÇENEĞİ**)

Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,

Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi,

İfade alma: Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini

Sorgu: Şüpheli veya sanığın hâkim veya mahkeme tarafından soruşturma veya kovuşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini (**B SEÇENEĞİ**)

Malen sorumlu: Yargılama konusu işin hükme bağlanması ve bunun kesinleşmesinden sonra, maddî ve malî sorumluluk taşıyarak hükmün sonuçlarından etkilenecek veya bunlara katlanacak kişiyi,

Suçüstü:

- İşlenmekte olan suç,
- Henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suç,
- Fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suç (**D SEÇENEĞİ**)

Toplu suç: Aralarında iştirak iradesi bulunmasa da 3 veya daha fazla kişi tarafından işlenen suç (**C SEÇENEĞİ**)

Disiplin hapsi: Kısmi bir düzeni korumak amacıyla yaptırım altına alınmış olan fiil dolayısıyla verilen, seçenek yaptırımlara çevrilemeyen, ön ödeme uygulanamayan, tekerrüre esas olmayan, koşullu salıverilme hükümleri uygulanamayan, ertelenemeyen ve adli sicil kayıtlarına geçirilmeyen hapsi, ifade eder.

Kanun'un anılan düzenlemesinden de görüleceği üzere kişinin soruşturma evresinde kolluk veya Cumhuriyet savcısını tarafından beyanının alınmasına **ifade alma**, soruşturma veya kovuşturma evrelerinde hakim ya da mahkeme tarafından beyanının alınmasına **sorgu** denilmektedir. Yanıt B seçeneğidir.

2024 – Avukatlar İçin Adli Hakimlik

2. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre yasal bir sebep olmaksızın tanıklıktan çekinen kişi hakkın-
da uygulanacak disiplin hapsi kararıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Bir dava ve işle ilgili olarak süresi 3 ayı geçemez.
B) İtiraz edilemez.
C) Seçenek yaptırımlara çevrilemez.
D) Tekerrüre esas olmaz.
E) Ertelenemez.

Çözüm

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2. maddesinde tanımlanan Disiplin hapsi müessesesi; "Kısmi bir düzeni korumak amacıyla yaptırım altına alınmış olan fiil dolayısıyla verilen, **seçenek yaptırımlara çevrilemeyen**, ön ödeme uygulanamayan, **tekerrüre esas olmayan**, koşullu salıverilme hükümleri uygulanamayan, **ertelenemeyen** ve adli sicil kayıtlarına geçirilmeyen hapsi, ifade eder." şeklinde ifade edilmiştir. Disiplin hapsi kanunda da ifade edildiği üzere belli bir düzeni korumak amacıyla ve kişileri ceza yargılamasındaki kimi tedbir ve kurallara uymaya zorlamak maksadıyla uygulanabilen haptir. Kanunda 4 halde disiplin hapsinin uygulanabileceği kabul edilmiştir. Bunlar;

- Yasal bir sebep olmaksızın tanıklıktan veya yeminden çekinen tanık hakkında, **her halde 3 ayı geçmemek üzere** disiplin hapsine karar verilebilir. (CMK madde 60)
- Usulünce çağrıldığı hâlde gelmeyen veya gelip de yeminden, oy ve görüş bildirmekten çekinen bilirkişiler hakkın-
da, **her halde 3 ayı geçmemek üzere** disiplin hapsine karar verilebilir. (CMK madde 71)
- El koyma koruma tedbirinden kaçınma halinde eşyanın zilyedi hakkında, **her halde 3 ayı geçmemek üzere** disiplin hapsine karar verilebilir. (CMK madde 124)
- Duruşma düzenini bozan kişinin hakim veya mahkeme başkanı tarafından dışarı çıkarılmasına karar verildikten sonra kişi dışarı çıkmamakta direnç gösterir veya karışıklıklara sebep olursa hakkında, 4 güne kadar disiplin hapsine hükmolunur. (CMK madde 203)

Belirtmek gerekir ki, disiplin hapsine karşı öngörölmüş olan kanun yolu da **itiraz kanun yoludur**. Nitekim Kanun'un 60/4 maddesinde, yasal bir sebep olmaksızın tanıklıktan veya yeminden çekinme halinde öngörölmüş olan disiplin hapsi kararına karşı **itiraz edilebileceği açıkça düzenlenmiştir**. Yanıt B seçeneğidir.

2024 – KPSS

3. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun uygulanmasında; "yargılama konusu işin hükme bağlanması ve bunun kesinleşmesinden sonra maddi ve mali sorumluluk taşıyarak hükmün sonuçlarından etkilenecek veya bunlara katlanacak kişi" aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şüpheli
B) Malen sorumlu
C) Mağdur
D) Müdafii
E) Arabulucu

Çözüm

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu 2. maddesinde tanımlanan malen sorumlu, “Yargılama konusu işin hükme bağlanması ve bunun kesinleşmesinden sonra, maddî ve malî sorumluluk taşıyarak hükmün sonuçlarından etkilenecek veya bunlara katlanacak kişiyi,” ifade etmektedir. Bu kapsamda soruda malen sorumlunun tanımı sorulmuştur.

Bununla birlikte malen sorumluya örnek olarak; suçun işlenişinde herhangi bir eşyası kullanılan ve eşyasının müsadereesine karar verilecek olan kişi, ev başkanı veya adam çalıştıran sıfatıyla işlenen suç sonucunda maddi ve manevi tazminattan sorumluluğu doğabilecek kişi, tüzel kişilerin faaliyetinde işlenen suçlar kapsamında tüzel kişinin ortağı veya yönetim kurulu üyesi olması sebebiyle maddi veya manevi tazminat sorumluluğu doğabilecek kişi gösterilebilir. Yanıt B seçeneğidir.

2023 – KPSS

4. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun “Hâkim kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdani kanaatiyle serbestçe takdir edilir” hükmü, ceza muhakemesine hâkim olan hangi ilkenin sonucudur?

- A) Dağınıklık
- B) Kesintisizlik
- C) Delil serbestisi
- D) Doğrudan doğruyalık
- E) Aleniyet

Çözüm

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 217/1. maddesinde düzenleme alanı bulan **doğrudan doğruyalık ilkesi**; “Hâkim kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdani kanaatiyle serbestçe takdir edilir.” şeklinde ifade edilmektedir.

Söz konusu ilke gereği, suçun öğrenilmesinden hükmün kesinleşmesine kadar geçecek tüm evrelerde toplanacak olan deliller yargılama faaliyetini yürütmekte olan hakimden denetiminde toplanmalı ve hakimden huzuruna getirilerek tartışılmalıdır. Bu kapsamda sanığın sorgusunun, tanığın dinlenilmesinin, mağdurun dinlenilmesinin, bilirkişi raporunun okunmasının ve değerlendirilmesinin, elde edilen bir delilin huzurda tartışılmasının ve diğer delil değerlendirme işlemlerinin mutlaka yargılama faaliyetini yürüten hakimden huzurunda yapılması gerekmektedir.

Sorudaki diğler seçeneklerde yer alan ilkelere ve soruşturma ile kovuşturma evrelerine egemen olan diğler ilkelere de değinmek gerekirse **kovuşturma evresindeki duruşmaya egemen olan ilkeler**;

DOĞRUDAN DOĞRUYALIK	Söz konusu ilkeye göre, hâkim kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdani kanaatiyle serbestçe takdir edilir. (D SEÇENEĞİ)
SÖZLÜLÜK	Söz konusu ilke, ancak duruşmada dile getirilmiş ve ceza muhakemesinin sùjeleri tarafından tartışılmış olan delillerin hükme esas alınabileceğini ifade eder.
KESİNTİSİZLİK	Söz konusu ilke, duruşmaya ara verilmeksizin devam edilerek hüküm verileceğini ifade eder. Ancak zorunlu hâllerde davanın makul sürede sonuçlandırılmasını olanaklı kılabacak surette duruşmaya ara verilebilmektedir. (B SEÇENEĞİ)
ALENİLİK (AÇIKLIK)	Söz konusu ilke, kural olarak duruşmaların herkese açık şekilde yapılmasını ifade eder. Bu ilke adil yargılanma ilkesinin doğal bir sonucudur. (E SEÇENEĞİ)

Yine soruşturma evresine egemen olan ilkeler;

GİZLİLİK	Söz konusu ilkeye göre, savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemleri gizli yürütölür. Gizlilik ilkesi lekelenmeme hakkının gereğidir.
MECBURİLİK	Söz konusu ilke, Cumhuriyet savcısının, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiğı izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlamasını ifade eder. Yine söz konusu ilkeye göre, soruşturma evresi sonunda toplanan deliller, suçun işlendiğı hususunda yeterli şùphe oluşturuyorsa; Cumhuriyet savcısı, bir iddianame düzenlemek zorundadır.
YAZILILIK	Söz konusu ilke gereğı, her soruşturma işlemi tutanağı bağlanır. Tutanak, adli kolluk görevlisi, Cumhuriyet savcısı veya sulh ceza hâkimi ile hazır bulunan zabıt kâtibi tarafından, yine hazır bulunması halinde vekil veya müdafii tarafından imza edilir. Tutanak, işlemin yapıldığı yeri, tarihi, başlama ve bitiş saatini ve işleme katılan veya ilgisi bulunan kimselerin isimlerini içerir.
DAĞINIKLIK	Söz konusu ilkeye göre, soruşturma işlemleri görev dağılımı esasına göre birden fazla savcı tarafından veya birden fazla kolluk birimi tarafından yürütölülebilir. Aynı soruşturma kapsamında görevli olan savcı veya kolluk değışebilir. (A SEÇENEĞİ)
KURALA BAĞLI OLMAYIŞ	Soruşturma evresinde yapılan işlemler belli bir sıra takip edilerek yürütölmez. Yani savcılık makamı hangi soruşturma işlemini ne zaman yapacağını kendisi takdir eder.

Son olarak hem soruşturma hem de kovuşturma evresinde geçerli olan ve soruda C seçeneğinde ifade edilen delil serbestliğı ilkesi; ceza muhakemesi hukukunda her şeyin delil olma kabiliyeti olduğunu ifade etmektedir. Yine her türlü delilin, yargılamaya uzatma maksadı taşımadığı sürece hüküm kesinleşinceye kadar her aşamada ileri süröllebilmesi bu ilkenin gereğidir. Ancak delil serbestliğı ilkesinin üç önemli istisnası vardır bunlar;

- Kanuna aykırı olarak elde edilmiş olan deliller, delil olarak değeriendirilemez.
- Akla ve bilimsel yöntemlere uygun olarak elde edilmeyen şeyler delil olarak değeriendirilemez.
- Duruşmanın nasıl yapıldığı, kanunda belirtilen usul ve esaslara göre yapıp yapılmadığı ancak duruşma tutanağı ile ispat edilebilir. Duruşma tutanağına karşı sadece sahtecilik iddiası yöneltilebilir. Yanıt D seçeneğidir.

2018 - KPSS

5. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na aşağıdakilerden hangisi disiplin hapsiyle ilgili doğru bir ifadedir?
- A) Disiplin hapsi, görülen lüzumlu hal üzerine paraya ya da seçenek yaptırımına çevrilebilir.
- B) Disiplin hapsi tekerrüre esas alınır.
- C) Disiplin hapsi yasal bir sebep olmaksızın tanıklıktan veya yeminden çekinen tanık hakkında her halde 6 ayı geçmemek üzere verilebilir.
- D) Disiplin hapsi kaç gün olarak hükmedilmişse, o süre kadar çekirilerek infaz edilir. Disiplin hapsi verilen bir mahkum hakkında, şartla salıverilme hükümleri uygulanmaz.
- E) Disiplin hapsi adli sicil kaydına alınır.

Çözüm

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2. maddesinde tanımlanan Disiplin hapsi müessesesi; "Kısmi bir düzeni korumak amacıyla yaptırım altına alınmış olan fiil dolayısıyla verilen, **seçenek yaptırımlara çevrilemeyen (A SEÇENEĞİ)**, ön ödeme uygulanamayan, **tekerrüre esas olmayan (B SEÇENEĞİ)**, koşullu salıverilme hükümleri uygulanamayan (**D SEÇENEĞİ**), ertelenemeyen ve **adli sicil kayıtlarına geçirilmeyen (E SEÇENEĞİ)** hapsi, ifade eder." şeklinde ifade edilmiştir. Disiplin hapsi kanunda da ifade edildiği üzere belli bir düzeni korumak amacıyla ve kişileri ceza yargılamasındaki kimi tedbir ve kurallara uymaya zorlamak maksadıyla uygulanabilen hapidir. Kanunda 4 halde uygulanabileceği kabul edilen disiplin hapsinin yasal bir sebep olmaksızın tanıklıktan veya yeminden çekinen tanık hakkında uygulanması halinde **bu süre 3 ayı geçemeyecektir** (CMK madde 60) (C SEÇENEĞİ).

Yukarıda da ifade edildiği üzere, disiplin hapsinde koşullu salıverilme hükümleri uygulanamaz. Yanıt D seçeneğidir.

2013 - KPSS

6. Duruşmanın kanunda belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılıp yapılmadığının ancak duruşma tutanağıyla ispat edilebilmesi, aşağıda yer alan ceza muhakemesi ilkelerinden hangisinin bir istisnası olmaktadır?
- A) Sözlülük
- B) Doğrudan doğruyalık
- C) Delil serbestisi
- D) Açıklık
- E) Re'sen araştırma

Çözüm

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 222’de yer alan duruşma tutanağının ispat gücü başlıklı düzenleme; *“Duruşmanın nasıl yapıldığı, kanunda belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapıp yapılmadığı, ancak tutanakla ispat olunabilir. Tutanağa karşı yalnız sahtecilik iddiası yöneltilebilir.”* şeklindedir. Söz konusu düzenleme ceza yargılamalarına egemen olan delil serbestliği ilkesinin bir istisnasıdır.

Delil serbestliği ilkesi, ceza muhakemesi hukukunda her şeyin delil olma kabiliyeti olduğunu ifade etmektedir. Yine her türlü delilin, yargılamaya uzatma maksadı taşımadığı sürece hüküm kesinleşinceye kadar her aşamada ileri sürülebilmesi bu ilkenin gereğidir. Ancak delil serbestliği ilkesinin üç önemli istisnası vardır bunlar;

- Kanuna aykırı olarak elde edilmiş olan deliller, delil olarak değerlendirilemez.
- Akla ve bilimsel yöntemlere uygun olarak elde edilmeyen şeyler delil olarak değerlendirilemez.
- **Duruşmanın nasıl yapıldığı, kanunda belirtilen usul ve esaslara göre yapıp yapılmadığı ancak duruşma tutanağı ile ispat edilebilir. Duruşma tutanağına karşı sadece sahtecilik iddiası yöneltilebilir.**

Sorudaki diğer seçeneklerde yer alan ilkelere ve ceza yargılamasına hakim olan diğer ilkelere de değinmek gerekirse;

TASARRUF EDİLEMEZLİK	Ceza muhakemesi hukukunda, re’sen araştırma ilkesinin de bir sonucu olarak taraflar kendi iradeleri ile yargılamanın sona ermesini sağlayamazlar. Bu duruma tasarruf edilemezlik ilkesi denilmektedir.
MASUMİYET KARİNESİ	Masumiyet karinesi, sanığın mahkumiyet hükmü kesinleşinceye kadar suçlu sayılmamasını ifade eden ilkedir.
ADİL YARGILANMA HAKKI	Adil yargılanma hakkı; davaların kanunla kurulan bağımsız mahkemeler önünde, makul sürede ve açık duruşmada görülmesini ifade eder. Ceza muhakemesinde adil yargılanma hakkı; makul sürede yargılanma, sorgulama ve tanık dinletme, savunma hazırlama, kendisi bizzat veya avukat aracılığı ile savunma hakları ve benzer haklar ile somutlaşır.
TABİİ HAKİM İLKESİ	Tabii hâkim ilkesi, olay tarihinden önce kanunla kurulmuş olan ve olayın gerçekleşmesi ile kuruluşu açısından bir ilginin bulunmadığı mahkemelerdeki hakimlerin yargılama faaliyetini yürütmesini ifade eder.
ŞÜPHEDEN SANIK YARARLANIR İLKESİ	Şüpheden sanık yararlanır ilkesi, kişinin suçu işlemiş olduğu her türlü şüpheden uzak somut, kesin ve inandırıcı delillerle ispat edilmedikçe o kişinin cezalandırılmayacağını ifade eder. Söz konusu ilke, ceza muhakemesinde maddi gerçeğin ortaya çıkarılması ilkesinin bir sonucu olup kişinin, suç işlemiş olduğu kanaati yüksek bir olasılığa da dayansa kişinin suç işlediği kesin olarak tespit edilemiyorsa hakkında beraat kararı verilmesi gerektiğini ifade etmektedir.
KAMU DAVASININ MECBURİLİĞİ	Söz konusu ilkeye göre, suçun işlendiğine dair yeterli şüphe varsa cumhuriyet savcısı iddianame hazırlayarak kamu davasını açmak zorundadır.
SİLAHLARIN EŞİTLİĞİ İLKESİ	Söz konusu ilke kural olarak, iddia ve savunma makamının maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından eşit olanaklara sahip olmasını ifade eder.
ÇELİŞME - ÇATIŞMA İLKESİ	İddia ve savunma makamının serbestçe tartışması sonucunda, tez-antitez yöntemi ile maddi gerçekliğe ulaşılmasını ifade eder.
DAVASIZ YARGILAMA OLMASIZ İLKESİ	Söz konusu ilke, mahkemenin ancak önüne (istisnalar saklı kalmak üzere) savcılık tarafından bir soruşturma yürütülüp iddianame ile getirilmiş olan davalara bakabilmesini ifade eder. Bu kapsamda mahkemece yapılacak olan yargılama ancak iddianamede gösterilen suçla ilgili olarak, iddianamede yer alan fiil ve faile göre yürütülecektir.
MADDİ GERÇEĞİN RE’SEN ARAŞTIRILMASI İLKESİ	Ceza muhakemesinde amaç şekli gerçekliğe değil maddi gerçekliğe ulaşmaktır. Söz konusu ilke doğrultusunda mahkeme, sanığın suçu kabul ettiğine ilişkin beyanla, savcılığın mütalaadaki beraat talebiyle veya taraflarca getirilmiş delillerle bağlı değildir. Bu bağlamda iddia ve savunmalarla bağlı olmayan mahkeme, kendiliğinden delil araştırması yaparak maddi gerçeği ortaya çıkarmakla yükümlüdür. Yine söz konusu ilke doğrultusunda iddia ve savunma makamlarının ispat yükü de bulunmamaktadır. (E SEÇENEĞİ)

DERHAL UYGULANIRLIK İLKESİ	Ceza muhakemesi hukukunda yürürlüğe giren yeni muhakeme normu, failin lehine ya da aleyhine olup olmadığına bakılmaksızın derhal uygulanır.
KIYAS SERBESTLİĞİ İLKESİ	Kural olarak ceza muhakemesi hukukunda kıyas serbesttir.
SÖZLÜLÜK	Söz konusu ilke, ancak duruşmada dile getirilmiş ve ceza muhakemesinin süjeleri tarafından tartışılmış olan delillerin hükme esas alınabileceğini ifade eder. (A SEÇENEĞİ)
DOĞRUDAN DOĞRUYALIK	Söz konusu ilkeye göre, hâkim kararını ancak duruşmaya getirilmiş ve huzurunda tartışılmış delillere dayandırabilir. Bu deliller hâkimin vicdani kanaatiyle serbestçe takdir edilir. (B SEÇENEĞİ)
ALENİLİK (AÇIKLIK)	Söz konusu ilke, kural olarak duruşmaların herkese açık şekilde yapılmasını ifade eder. Bu ilke adil yargılanma ilkesinin doğal bir sonucudur. (D SEÇENEĞİ)

Yukarıda da ifade edildiği üzere soruda yer alan istisna, delil serbestliği ilkesinin istisnasıdır. Yanıt C seçeneğidir.

2011 – Avukatlar İçin Adli Hakimlik

7. 01.05.2006 tarihinde yürürlükte olan Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, müdafii hazır bulunmaksızın şüphelinin ifadesi alınabilir. Şüpheli Ş'nin ifadesi 15.05.2006 tarihinde müdafii hazır bulundurulmaksızın alınır. 01.06.2006 tarihinde yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu ise şüphelinin ifadesinin müdafii hazır bulundurulması alınmasını öngörmektedir.

Bu durumda aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Yeni kanun şüphelinin lehine olduğundan yeniden müdafii ile ifade alınmalıdır.
- B) Usul işlemleri yürürlükteki kanuna göre yapılacağından yeniden müdafii ile ifade alınmalıdır.
- C) Yürürlükteki muhakeme kanunu uygulanarak yapılan işlemler sonradan yürürlüğe giren muhakeme kanunu uyarınca geçerliliğini kaybetmez.
- D) Ceza muhakemesinde lehe kanunun geriye yürümesi ilkesi geçerli olduğundan eski kanuna göre alınan ifade geçersizdir.
- E) Verilen ifade lehe ise yeni kanun uygulanmayacak, aleyhe ise yeni kanun uygulanacaktır.

Çözüm

Ceza muhakemesi hukukunda yürürlüğe giren yeni muhakeme normu, failin lehine ya da aleyhine olup olmadığına bakılmaksızın **derhal uygulanır**. Söz konusu kural gereği muhakeme işlemleri daima işlemin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan kanuna göre yapılacaktır. Yine **yürürlükteki yasaya göre yapılmış işlemler, kanun sonradan değişmiş olsa da geçersiz olmayacaktır**.

Yapılan açıklama doğrultusunda, somut olayda işlemin gerçekleştiği (müdafii hazır bulunmaksızın ifade alınması işlemi) tarihten sonra yapılan değişiklik, (şüphelinin ifadesinin müdafii hazır bulundurulması alınmasına yönelik) **şüphelinin lehine bir değişiklik olsa da derhal uygulama ilkesi gereği yapılan usuli işlemin geçersiz kılınması sonucunu doğurmamaktadır**. Yanıt C seçeneğidir.

2011 – Avukatlar İçin Adli Hakimlik

8. A ve B birbirinden habersiz, ortak düşmanları C'yi aynı anda ateş ederek öldürür. C'nin hangi sanığın silahından çıkan mermi ile öldüğü belirlenemez. Mahkeme A ve B'yi kasten insan öldürmeye teşebbüsten mahkûm eder.

Buna göre, mahkemenin uygulamış olduğu ceza muhakemesi ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teşebbüsün tamamlanmış suça önceliği
- B) Asli norm, tali norm
- C) Şüpheden sanık yararlanır
- D) Ceza muhakemesinin kamusalılığı
- E) Çabukluk

Çözüm

Ceza muhakemesi hukukuna egemen ilkelerden olan şüpheden sanık yararlanır ilkesi, **kişinin suçu işlemiş olduğu her türlü şüpheden uzak somut, kesin ve inandırıcı delillerle ispat edilmedikçe o kişinin cezalandırılmayacağını** ifade eder. Söz konusu ilke, ceza muhakemesinde maddi gerçeğin ortaya çıkarılması ilkesinin bir sonucu olup kişinin, suç işlemiş olduğu kanaati yüksek bir olasılığa da dayansa kişinin suç işlediği kesin olarak tespit edilemiyorsa hakkında beraat kararı verilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamaya göre soruda ifade edilen somut olayda failer A ve B, C'yi öldürme kastıyla hareket etmişler ve bu bağlamda C'nin ölümü neticesi de gerçekleşmiştir. Ancak olayda A ve B'nin birlikte suç işleme kastı olmadığı için iştirak iradesinin bulunduğu söylenemeyecektir. Yani A ve B, neticeyi birlikte gerçekleştirme hususunda müşterek fail sayılamayacaklardır. Zira iştiraktan söz edebilmek için suç ortaklarında suçu birlikte işleme kastının bulunması şarttır. Yine olayda hem A'nın hem de B'nin birbirinden bağımsız hareketleri suçun icrasına elverişli hareketlerle başlanıldığını da göstermektedir. **Yani hem A'nın hem de B'nin somut olayda kasten öldürmeye teşebbüs fiilin gerçekleştirmiş oldukları her türlü şüpheden uzak, somut, kesin ve inandırıcı delillerle sabittir. Ancak C'nin ölüm neticesinin kim tarafından gerçekleştirildiği her türlü şüpheden uzak, somut, kesin ve inandırıcı delillerle sabit değildir.** Dolayısıyla yukarıda da ifade edilen şüpheden sanık yararlanır ilkesi gereği ölüm neticesi ne A'ya ne de B'ye yüklenemeyeceğinden, A'nın ve B'nin cezai sorumluluğu tespit ve ispat edilebilen kısım olan kasten öldürmeye teşebbüsten belirlenecektir. Yanıt C seçeneğidir.

2005 – Adli Hakimlik

9. Aşağıdakilerden hangisi ceza muhakemesi sistemlerinden biri olarak tahkik sisteminin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Hâkimin yargılanacak uyuşmazlığı re'sen belirleyerek el koyması
- B) Hâkimin re'sen araştırma yetkisi bulunması
- C) Yazılılık
- D) Açıklık
- E) Hâkim ile yargılanan kişi arasındaki eşitsizlik

Çözüm

Ceza muhakemesi hukukunda tarihsel süreçte gelişen ve uygulama alanı bulan üç önemli sistem bulunmaktadır. Bunlar; itham sistemi, tahkik sistemi ve bunların belli özelliklerini birlikte içinde barındıran ve bugün uygulama alanı bulan karma/işbirliği sistemidir. Özetle ifade etmek gerekirse itham sistemi; taraflı veya hasımlı sistem olarak da ifade edilen bir sistem olup ceza yargılamasının tamamen iddia ve savunma makamlarının beyan ve delilleri ile bağlı olarak yürütüldüğü, bu makamların eşit düzeyde yer aldığı ve adeta hukuk yargılaması şeklinde yürütülmekte olan sistemi ifade eder. Tahkik sistemi ise itham sisteminin tam aksine, iddia makamının elinde bulundurduğu tüm imkan ve yetkilerin devlet tekelinde/otoritesinde toplandığı, hakim delilleri re'sen araştırdığı ve uyguladığı, iddia ve savunmada yer alan mağdur veya sanığın muhakeme makamı olarak değil davanın konusu olarak kabul edildiği sistemdir. Tahkik sisteminde hakim aynı zamanda tarafsız bir noktada değil devletin tarafında yer almaktadır. Bu bağlamda günümüzde savcının sahip olduğu yetkilere de sahip olarak re'sen sanık aleyhine delil ileri sürme ve ithamda bulunma rolünü de üstlenmektedir. Yine sanığın herhangi bir haktan yararlandırılmadığı bu sistemde tarafların eşit düzeyde yer alması da söz konusu değildir. Ve **son olarak tahkik sisteminde günümüzde yer alan alenilik ve sözlülük ilkesi değil, yazıllık ve gizlilik ilkesi temel kabul edilen ilkelere**dir. Günümüzde uygulanan karma/işbirliği sistemi ise yukarıda da değinildiği üzere itham ve tahkik sistemlerinin her ikisinden de belli özelliklerini içinde barındıran bir sistemdir. Sonuç olarak tahkik sisteminde açıklık ilkesi uygulama alanı bulmamaktadır. Yanıt D seçeneğidir.

2000 – Adli Hakimlik

10. Ceza muhakemesine ilişkin kuralların zaman bakımından uygulanmasında aşağıdaki ilkelere hangisi geçerlidir?

- A) Lehe olan kanunun uygulanması
- B) Geçmiş yürürlük
- C) Derhal uygulanırlık
- D) Kanunun mutlak olarak geriye etkili biçimde uygulanması
- E) Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra doğacak uyuşmazlıklara uygulanması

Çözüm

Ceza muhakemesi hukukunda yürürlüğe giren yeni muhakeme normu, failin lehine ya da aleyhine olup olmadığına bakılmaksızın **derhal uygulanır**. Söz konusu kural gereği muhakeme işlemleri daima işlemin yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan kanuna göre yapılacaktır. Yine **yürürlükteki yasaya göre yapılmış işlemler, kanun sonradan değişmiş olsa da geçersiz olmayacaktır**. Yanıt C seçeneğidir.

2025 – Avukatlar İçin Adli Hakimlik

1. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre aşağıdakilerden hangisi ceza muhakemesine katılan mağdura tanınan haklardan biri değildir?

- A) Alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini istemek
- B) Tanığa doğrudan soru sormak
- C) Tanık çağrılmasını istemek
- D) Tutanak ve belgelerden örnek istemek
- E) Kanun yollarına başvurmak

Çözüm

Ceza yargılamalarında bireysel iddia makamı, mağdur ve şikayetçi ile katılardan oluşmaktadır. Kanun koyucunun mağdur ve şikayetçiye tanıdığı haklar ile katılana tanıdığı haklar farklılık arz etmektedir. Bu kapsamda mağdur ve şikayetçiye tanınan haklar ile katılana tanınan hakları bir tablo üzerinden incelemek gerekirse;

MAĞDUR VE
ŞİKAYETÇİNİN
HAKLARI

Soruşturma evresinde;

- **Vekilden Yararlanma:** Mağdur ve şikayetçinin vekilden yararlanması üç şekilde ortaya çıkabilir;
 - İhtiyari Vekil (Özel Vekaletname): Mağdur veya şikâyetçi, ceza yargılamasında kendi seçtiği bir avukattan, özel vekâletname düzenleyerek anlaşma yapmak suretiyle hukuki yardım alabilir.
 - İhtiyari Vekil (Barodan Görevlendirme): Mağdur veya şikayetçi vekili bulunmaması halinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı veya ısrarlı takip suçları ile kadına karşı işlenen kasten yaralama, işkence veya eziyet suçlarında ile alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda, baro tarafından kendisine avukat görevlendirilmesini isteme hakkına sahiptir.
 - Zorunlu Vekil (Barodan Görevlendirme): Mağdur, 18 yaşını doldurmamış, sağır veya dilsiz ya da meramını ifade edemeyecek derecede malûl olur ve bir vekili de bulunmazsa, istemi aranmaksızın kendisine bir vekil görevlendirilir.
- **Delillerin Toplanması İsteme:** Mağdur veya şikayetçi, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısına tanık bildirme, belge delillerini ileri sürme ya da her nevi soruşturmaya esas olacak delilleri bildirme hakkına sahip olduğu gibi her türlü delilin toplanmasını Cumhuriyet savcısından talep etme hakkına sahiptir.

MAĞDUR VE ŞİKAYETÇİNİN HAKLARI

- **Belge Örneği İsteme:** Mağdur veya şikayetçi, soruşturmanın gizlilik ve amacını bozmamak koşuluyla Cumhuriyet savcısından bizzat belge örneği isteme hakkına sahiptir.
- **El Konulan Eşyaları ve Soruşturma Belgelerini İnceletme:** Mağdur veya şikayetçi, vekili aracılığı ile soruşturma belgelerini ve el konulan, muhafazaya alınan eşyayı inceletme hakkına sahiptir. Bu noktada vekilin dosyayı incelemesi hususunda, müdafinin dosya inceleme yetkisine ilişkin Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 153. Maddesi kıyasen uygulanır.
- **Masraf İsteme:** Soruşturma evresinde, dava nakli veya adli tıp işlemleri nedeniyle yerleşim yeri dışında bir yere gitme zorunluluğu doğması hâlinde mağdurun yapmış olduğu konaklama, iâşe ve ulaşım giderleri, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.
- **İtiraz Etme:** Mağdur veya şikayetçi Cumhuriyet savcısının, kovuşturmaya yer olmadığı yönündeki kararına, soruşturmaya yer olmadığı kararına ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararına kanunda yazılı usullere göre itiraz etme hakkına sahiptir.

Kovuşturma evresinde;

- **Vekilden Yararlanma:** Mağdur veya şikayetçiye soruşturma evresinde tanınan vekilden yararlanma hakkı kovuşturma evresinde de aynen geçerlidir. Bu kapsamda mağdur ve şikayetçi kovuşturma evresinde de üç şekilde vekilden yararlanabilir;
 - İhtiyari Vekil (Özel Vekaletname)
 - İhtiyari Vekil (Barodan Görevlendirme)
 - Zorunlu Vekil (Barodan Görevlendirme)
- **Duruşmadan Haberdar Edilme:** Mağdur veya şikayetçiye, duruşmaya hazırlık evresinde duruşmaya çağrı kağıdı tebliğ edilerek bu kişiler duruşmadan haberdar edilir (CMK md.233).
- **Kamu Davasına Katılma:** Mağdur ve şikayetçi, ilk derece mahkemesindeki kovuşturma evresinin her aşamasında hüküm verilinceye kadar şikâyetçi olduğunu bildirerek kamu davasına katılma hakkına sahiptir.
- **Tutanak ve Belgelerden Örnek İsteme:** Mağdur veya şikayetçi, kovuşturma evresinde vekili olmasa da bizzat tutanak ve belge örneği isteme hakkına sahiptir.
- **Delillerin Toplanması ve Tanıkların Davetini İsteme:** Mağdur veya şikayetçi, kovuşturma evresinde mahkemeye tanık bildirme, belge delillerini ileri sürme ya da her nevi yargılamaya esas olacak delilleri bildirme hakkına sahip olduğu gibi her türlü delilin toplanmasını mahkemeden talep etme hakkına sahiptir.
- **Masraf İsteme:** Kovuşturma evresinde, dava nakli veya adli tıp işlemleri nedeniyle yerleşim yeri dışında bir yere gitme zorunluluğu doğması hâlinde mağdurun yapmış olduğu konaklama, iâşe ve ulaşım giderleri, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

KATILANIN
HAKLARI

- **Vekilden Yararlanma:** Mağdur veya şikâyetçiye tanınan vekilden yararlanma hakkı katılan için de aynen geçerlidir. Bu kapsamda katılan üç şekilde vekilden yararlanabilir. Bu kapsamda katılan üç şekilde vekilden yararlanabilir;
 - İhtiyari Vekil (Özel Vekaletname)
 - İhtiyari Vekil (Barodan Görevlendirme) **(A SEÇENEĞİ)**
 - Zorunlu Vekil (Barodan Görevlendirme)
- **Tutanak ve Belgelerden Örnek İsteme:** Mağdur ve şikâyetçiye tanınan hak, katılan için de aynen geçerlidir. **(D SEÇENEĞİ)**
- **Delillerin Toplanması ve Tanıkların Davetini İsteme:** Mağdur ve şikâyetçiye tanınan hak, katılan için de aynen geçerlidir. **(C SEÇENEĞİ)**
- **Soru Sorma:** Katılan, hakim aracılığıyla duruşmaya katılan sanığa, tanığa veya bilirkişiye soru sorma hakkına sahiptir. **(B SEÇENEĞİ)**
- **Hakimin Reddini Talep Etme:** Katılan hakimin reddini talep edebilir
- **Zabıt Katibinin Reddini Talep Etme:** Katılan zabıt katibinin reddini talep edebilir
- **Bilirkişinin Reddini Talep Etme:** Katılan bilirkişinin reddini talep edebilir
- **Oturumda Alınan Ara Kararlardan Haberdar Edilme:** Katılanın, karar ve hükümlere karşı bizzat kanun yoluna başvurma hakkı bulunduğu için mahkemece verilecek ara kararlar da katılana tebliğ edilir.
- **Katılmadan Vazgeçme:** Katılana tanınan bir diğer hak da katılmadan vazgeçme hakkıdır. Belirtmek gerekir ki katılma ve katılmadan vazgeçme hakları, iradeyi sakatlayan haller dışında sadece bir kez kullanılabilir.
- **Kanun Yollarına Başvurma:** Katılan, Cumhuriyet savcısına bağlı olmaksızın kanun yollarına başvurabilir. Karar, katılanın başvurusu üzerine bozulursa, Cumhuriyet savcısı işi yeniden takip eder. **(E SEÇENEĞİ)**

Tabloda da gösterildiği üzere, katılana tanınan haklar, mağdur ve şikâyetçiye tanınan haklara kıyasla daha geniştir. Bu nedenle soruda mağdur veya şikâyetçiye tanınan hakların değil, katılana tanınan hakların sorulduğuna özellikle dikkat edilmelidir. Bu çerçevede soru incelendiğinde; katılanın tanıkların davet edilmesini isteme, tutanak ve belge örneği talep etme, belli suçlarda baro tarafından kendisine vekil görevlendirilmesini isteme ve bizzat kanun yollarına başvurma haklarının bulunduğunu söylemek gerekir. Bununla birlikte, her ne kadar katılanın sanığa, tanığa veya bilirkişiye soru sorma hakkı bulunsu da bu hak doğrudan kullanılabilen bir hak değildir. Zira katılan, sanığa, tanığa veya bilirkişiye ancak hâkim veya mahkeme başkanı aracılığıyla soru yöneltebilir. Bu nedenle B seçeneği yanlıştır.

Yanıt, B seçeneği

2025 – Avukatlar İçin Adli Hakimlik

2. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre aşağıdaki işlemlerin hangisinde müdafinin işlem yapabilmesi için vekâletnamede bu hususta özel olarak yetkili kılınmış olması aranır?

- A) Kanun yoluna başvurudan vazgeçebilme
- B) Tutuklama kararına itiraz edebilme
- C) Soruşturma dosyasını inceleyebilme
- D) Duruşmaya katılabilme
- E) Şüpheli ile görüşebilme

Çözüm

Müdafiin ceza yargılamasındaki yetkileri şu şekildedir;

- Şüpheliyle görüşme (**E SEÇENEĞİ**)
- Hazır bulunma
- Dosya İnceleme ve örnek alma (**C SEÇENEĞİ**)
- Kanun Yollarına Başvurma/Başvurudan vazgeçebilme (**A VE B SEÇENEKLERİ**)
- Hakim/zabıt katibinin/bilirkişinin reddini talep etme
- Mahkeme kararlarına görüş belirtme
- Bilirkişi tarafından hazırlanan rapor örneklerini alma, inceleme
- Bilirkişinin duruşmaya çağrılmasını talep etme
- Duruşmada, keşif işleminde, uzlaştırma görüşmelerinde hazır bulunma (**D SEÇENEĞİ**)
- Otopside bir hekim bulundurma
- Şüpheliye veya sanığa ait el konulmuş belgelerin mührü açılarak okunmasında hazır bulunma
- Tanık ve bilirkişinin istinabe yoluyla veya naiple dinlenmesine karar verildiğinde bu dinleme işlemlerinde hazır bulunma
- Her delil ikamesinden sonra delile karşı görüş bildirme

Müdafi, ceza yargılamasında yukarıda sayılan yetkilerini kural olarak genel vekâletname ile kullanabilmektedir. Ancak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 266/2. maddesi uyarınca, müdafiin veya vekilin kanun yoluna başvurudan vazgeçebilmesi, vekâletnamede bu hususta özel yetkili kılınmış olmasına bağlıdır. Bu nedenle soruda yer alan seçenekler arasında, yalnızca A seçeneğinde belirtilen kanun yoluna başvurudan vazgeçme yetkisi bakımından müdafiin vekâletnamede özel olarak yetkilendirilmiş olması gerekmektedir.

Yanıt, A seçeneği

2024 – Adli Hakimlik

3. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre ceza mahkemeleri tarafından alınan kararlardan infaz edilecek olanlar aşağıdakilerin hangisine verilir?

- A) Kolluk B) Bölge adliye mahkemesi C) Cumhuriyet başsavcılığı
D) Sulh ceza hakimliği E) Naip hâkim

Çözüm

Ceza muhakemesi hukukunun makamları; iddia makamı, savunma makamı ve yargılama makamı biçiminde örgütlenir. İddia makamı ise kendi içinde savcılık (kamusal iddia makamı) ve bireysel iddia makamı (mağdur, şikâyetçi ile katılan) şeklinde ikiye ayrılmaktadır.

Kamusal iddia makamı olan savcılık makamının ceza yargılamasındaki temel görevi; ihbar, şikâyet ya da re'sen suçun öğrenilmesi ile başlayıp iddianamenin kabulüne kadar geçen soruşturma evresini yürüterek, bizzat ya da adli kolluk vasıtası ile her türlü araştırmayı yapmak, şüphelinin haklarını da koruyacak biçimde lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak kamu davasını açmaktır. Bununla birlikte savcılık makamının ceza yargılamasındaki tek görevi bu değildir. Bununla birlikte; kanun hükümlerine göre yargılama faaliyetlerini kamu adına izlemek, bunlara katılmak ve gerektiğinde kanun yollarına başvurmak ve **kesinleşmiş mahkeme kararlarının yerine getirilmesi ile ilgili işlemleri yapmak ve izlemek** de savcılık makamına verilen diğer iş ve görevlerdir. Bu kapsamda soruda da ifade edilen, ceza mahkemeleri tarafından alınan kararlardan infaz edilecek olanların gönderildiği makam Cumhuriyet başsavcılığıdır.

Savcılık makamını tüm görev ve yetkileri ile birlikte tablo halinde ele almak gerekirse;

CUMHURİYET BAŞSAVCILARI	Her il ve ilçede bir Cumhuriyet başsavcılığı kurulur ve savcılar başsavcılık emrinde çalışır.
CUMHURİYET SAVCILARININ GÖREV VE YETKİLERİ	Cumhuriyet savcısı, doğrudan doğruya veya emrindeki adli kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabilir; yukarıdaki maddede yazılı sonuçlara varmak için bütün kamu görevlilerinden her türlü bilgiyi isteyebilir. Cumhuriyet savcısı, adli görevi gereğince nezdinde görev yaptığı mahkemenin yargı çevresi dışında bir işlem yapmak ihtiyacı ortaya çıkınca, bu hususta o yer Cumhuriyet savcısından söz konusu işlemi yapmasını ister. Adli kolluk görevlileri, el koydukları olayları, yakalanan kişiler ile uygulanan tedbirleri emrinde çalıştıkları Cumhuriyet savcısına derhâl bildirmek ve bu Cumhuriyet savcısının adliyeyle ilişkin bütün emirlerini gecikmeksizin yerine getirmekle yükümlüdür. Cumhuriyet savcısı, adli kolluk görevlilerine emirleri yazılı; acele hâllerde, sözlü olarak verir. Sözlü emir, en kısa sürede yazılı olarak da bildirilir. Diğer kamu görevlileri de, yürütülmekte olan soruşturma kapsamında ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri, talep eden Cumhuriyet savcısına vakit geçirmeksizin temin etmekle yükümlüdür. Kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun dairesinde kendilerinden istenen adliye ile ilgili görev veya işlerde kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kamu görevlileri ile Cumhuriyet savcılarının sözlü veya yazılı istem ve emirlerini yapmakta kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kolluk âmir ve memurları hakkında Cumhuriyet savcılarınca doğrudan doğruya soruşturma yapılır. Vali ve kaymakamlar hakkında 2.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri, en üst dereceli kolluk amirleri hakkında ise, hâkimlerin görevlerinden dolayı tâbi oldukları yargılama usulü uygulanır.

CUMHURİYET SAVCILARI ARASINDA YETKİSİZLİK	Yetkisizlik kararı ile gelen bir soruşturmada Cumhuriyet savcısı, kendisinin de yetkisiz olduğu kanaatine varırsa yetkisizlik kararı verir ve yetkili savcılığın belirlenmesi için soruşturma dosyasını, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine gönderir. Mahkemece bu konuda verilen karar kesindir.
CUMHURİYET SAVCILARININ YAPABİLECEĞİ İŞLEMLER	Soruşturmaya yer olmadığı kararı Kovuşturmaya yer olmadığı kararı Kamu davasının ertelenmesi Seri muhakeme teklifinde bulunma İddianame düzenlenmesi Kanun yoluna başvurma Yakalama, gözaltı fiziki kimliğin tespiti kararı Soruşturma evresinde tanık dinleme ve tanığa yemin verdirme Bilirkişi talebinde bulunma

Yanıt C seçeneğidir.

2024 – Avukatlar İçin Adli Hakimlik

4. Ceza muhakemesinde müdafî seçimi ve görevlendirilmesiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
- A) Müdafî seçebilecek durumda olmadığını beyan eden 18 yaşından büyük şüpheli veya sanık için istemi aranmaksızın bir müdafî görevlendirilir.
- B) Baro tarafından müdafî görevlendirilen hallerde şüpheli veya sanık sonradan müdafî seçerse baro tarafından görevlendirilen avukatın görevi sona erer.
- C) Alt sınırı 5 yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada şüpheli veya sanığın istemi aranmaksızın bir müdafî görevlendirilir.
- D) Müdafî bulunmayan çocuk şüpheli veya sanık için istemi aranmaksızın bir müdafî görevlendirilir.
- E) Şüpheli veya sanığın kanuni temsilcisi varsa o da şüpheliye veya sanığa müdafî seçebilir.

Çözüm

Ceza muhakemesi hukukunun inakamları; iddia makamı, savunma makamı ve yargılama makamı biçiminde örgütlenir. Savunma makamı ise kendi içinde şüpheli veya sanık ve müdafii şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Müdafii, şüpheli veya sanığın ceza yargılamasındaki avukatıdır. Ceza yargılamasında müdafii, ihtiyari ya da zorunlu müdafii şeklinde görevlendirilebilmektedir. Bu bağlamda müdafinin görevlendirilmesi;

Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafiin yardımından yararlanabilir; **kanunî temsilcisi varsa**, o da şüpheliye veya sanığa müdafi seçebilir. (Şüpheli veya Sanık tarafından seçilen ihtiyari müdafi) **(E SEÇENEĞİ)**

Adli makamlarca kendisine bir müdafî seçmesi söylenen şüpheli veya sanık, müdafî seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, **istemi halinde** kendisine baro tarafından bir müdafî görevlendirilir. (Baro tarafından atanan ihtiyari müdafî) **(A SEÇENEĞİ)**

CMK'da düzenlenen ve aşağıda yer alan müdafii ile savunulmanın zorunlu olduğu haller (Baro tarafından atanan zorunlu müdafii):

- Şüpheli veya sanık çocuk ise, **(D SEÇENEĞİ)**
- Şüpheli veya sanık sağır ve dilsiz ise,
- Şüpheli veya sanık kendini savunamayacak derecede malul ise,
- Şüpheli veya sanık alt sınırı 5 yıldan fazla olan suçlardan yargılanıyor ise, **(C SEÇENEĞİ)**
- Şüpheli veya sanığın tutuklanması istenmişse,
- Şüpheli veya sanık gözlem altına alınmışsa,
- Cumhuriyet savcısı tarafından gözaltına alınan şüphelinin salıverilmesine karar verilmez de sulh ceza hakimince sorgusunun yapılmasına karar verilir ise,
- Duruşma yapılan hallerde sanık kaçak ise,
- Sanığın duruşma düzenini bozduğu gerekçesiyle duruşma salonundan çıkarılmasına ve duruşmaya devam edilmesine karar verilmiş ise,
- Seri muhakeme usulü ile yargılama yapılıyor ise

biçiminde gerçekleştirilir.

Son olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 156/3 hükmü gereği, şüpheli veya sanığın kendisinin sonradan müdafii seçmesi halinde, baro tarafından görevlendirilen avukatın görevi sona erer. **(B SEÇENEĞİ)**

Soruda A seçeneğinde yer alan ifade ise yanlıştır. Zira 18 yaşından büyük şüpheli veya sanığın, müdafii seçebileceği durumda olmadığını beyan etmesi halinde kendisine **baro tarafından müdafii atanabilmesi, bu konuda istemde bulunmasına bağlıdır**. Yanıt A seçeneğidir.

2024 – HMGS

5. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre soruşturma evresinde

- I. Şüphelinin ifadesini içeren tutanaklar,
- II. Bilirkişi raporları,
- III. İletişimin tespitine dair tutanaklar

belgelerinden hangilerinin müdafî tarafından incelenmesi kısıtlanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Çözüm

Ceza muhakemesi hukukunun makamları; iddia makamı, savunma makamı ve yargılama makamı biçiminde örgütlenir. Savunma makamı ise kendi içinde şüpheli veya sanık ve müdafii şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Müdafii, şüpheli veya sanığın ceza yargılamasındaki avukatıdır.

Müdafii ceza yargılamasındaki yetkileri şu şekildedir;

- Şüpheliyle görüşme
- Hazır bulunma
- Dosya İnceleme ve örnek alma
- Kanun Yollarına Başvurma/Başvurudan vazgeçebilme
- Hakim/zabıt katibinin/bilirkişinin reddini talep etme
- Mahkeme kararlarına görüş belirtme
- Bilirkişi tarafından hazırlanan rapor örneklerini alma, inceleme
- Bilirkişinin duruşmaya çağrılmasını talep etme
- Duruşmada, keşif işleminde, uzlaştırma görüşmelerinde hazır bulunma
- Otopside bir hekim bulundurma
- Şüpheliye veya sanığa ait el konulmuş belgelerin mührü açılarak okunmasında hazır bulunma
- Tanık ve bilirkişinin istinabe yoluyla veya naiple dinlenmesine karar verildiğinde bu dinleme işlemlerinde hazır bulunma
- Her delil ikamesinden sonra delile karşı görüş bildirme

Müdafii söz konusu yetkilerini tablo üzerinden incelemek gerekirse;

ŞÜPHELİYLE GÖRÜŞME	Şüpheli veya sanık, vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir. Bu kişilerin müdafii ile yazışmaları denetime tâbi tutulamaz. Keza şüpheli veya sanık müdafii arasındaki mektuplara ve belgelere bu kimselerin nezdinde bulundukça el konulamaz. İstisna: Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ile TCK'da yer alan ve Millete ve Devlete Karşı Suçlar kısmında yer alan; Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar, Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar, Milli Savunmaya Karşı Suçlar, Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk suçları ve örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticareti suçları bakımından gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla 24 saat süreyle kısıtlanabilir. NOT: Şüpheli ile müdafii kısıtlanmasına karar verildiği takdirde 24 saate kadar olan kısıtlama süresi boyunca şüphelinin ifadesi alınamaz.
HAZIR BULUNMA	Soruşturma ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukukî yardımda bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz. Bunun dışında müdafii; keşif işlemlerinde, uzlaştırma müzakeresinde, şüpheli veya sanığa ait el konulmuş mühürlü eşyaların açılması esnasında, istinabe veya naip hâkim ile tanık veya bilirkişinin dinlenmesi esnasında hazır bulunabilir.

**DOSYA İNCELEME VE
ÖRNEK ALMA**

Müdafî, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir.

KISITLAMA: Müdafîin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisi, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise **Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla kısıtlanabilir.**

Kısıtlama kararı ancak aşağıda sayılan **katalog suçlar kapsamında ve yalnız soruşturma aşamasında** verilebilir;

- Kasten öldürme,
- Cinsel saldırı,
- Çocukların cinsel istismarı,
- Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti,
- Suç işlemek amacıyla örgüt kurma,
- Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar,
- Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar,
- Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk
- Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı suçları.
- Bankacılık Kanununun 160. maddesinde tanımlanan zimmet suçu.
- Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan suçlar.

NOT: Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında, müdafîin dosya inceleme yetkisi kısıtlanamaz.

NOT 2: Kovuşturma aşamasında müdafîin dosya inceleme yetkisinin kısıtlanması kararı alınmaz.

**KANUN YOLLARINA
BAŞVURMA**

- Avukat, müdafiliğini veya vekilliğini üstlendiği kişilerin açık arzusuna aykırı olmamak koşuluyla kanun yollarına başvurabilir. Müdafîin veya vekilin başvurudan vazgeçebilmesi, vekâletnamede bu hususta özel yetkili kılınmış olması koşuluna bağlıdır.
- Çocuk, sağır ve dilsiz ve kendisini savunamayacak derecede malul olan şüpheli veya sanıklar lehine kanun yoluna başvurulduğunda veya başvuru kanun yolundan vazgeçildiğinde şüpheli veya sanık ile müdafîin iradesi çelişirse müdafîin iradesi geçerli sayılır.

Tabloda detaylıca ifade edildiği üzere müdafîin dosya inceleme ve örnek alma yetkisinin kısıtlanması kararı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu madde 153/3 hükmü gereği, Yakalanan kişinin veya şüphelinin ifadesini içeren tutanak ile bilirkişi raporları ve adı geçenlerin hazır bulunmaya yetkili oldukları diğer adli işlemlere ilişkin tutanaklar hakkında uygulanmaz. Bu kapsamda soruda yer alan I ve II numaradaki öncüllerdeki tutanak ve belgeler hakkında kısıtlama yapılamayacağını, III numaralı öncülde yer alan tutanak hakkında kısıtlama yapılabileceğini ifade etmek gerekir.

Yanıt C seçeneğidir.